

**OBJAVLJEN SEPARAT MEĐUNARODNOG PROJEKTA INICIJATIVA ZNANSTVENIKA -
RAZRIJEŠAVANJE KONTROVERZI SUKOBA U BIVŠOJ SFRJ
Rat u Hrvatskoj bio je i građanski, i međunarodni**

Ne postoje dokazi koji ukazuju na namjeru hrvatske Vlade da se nakon >Oluje< protjeraju Srbi. Istraživači smatraju da je diskriminacija Srba u Hrvatskoj postojala, ali se nikako ne može usporediti s onom iz Drugog svjetskog rata

ZAGREB - Rat u Hrvatskoj bio je i građanski, i međunarodni, Beograd je 1990. i 1991. godine iskoristio stvarni, ali i imaginarni strah Srba od ponavljanja zločina počinjenih za vrijeme NDH, a iako su mnogi promatrači očekivali da će Srbi pobjeći od operacije Oluja, zbog straha ili zato što nisu htjeli živjeti u Hrvatskoj, ne postoje dokazi koji ukazuju da je hrvatska Vlada planirala protjerati ih ili izvršiti nasilje nad njima. To su neki od glavnih zaključaka 7. separata međunarodnog projekta Inicijativa znanstvenika - razrješavanje kontroverzi sukoba u bivšoj Jugoslaviji: Rat u Hrvatskoj 1991-1995. Voditelji tog istraživanja za taj nedavno objavljeni separat na četrdesetak stranica su Ozren Žunec i Mile Bjelajac. Istraživači su koristeći uglavnom memoarsku literaturu, nekoliko historiografskih djela objavljenih o toj temi i nešto dokumentacije pokušali razriješiti ključne kontroverze rata u Hrvatskoj.

Pobuna promijenila uvjete

Osim već navedenih zaključaka, istraživači smatraju da je diskriminacija Srba u Hrvatskoj postojala, ali se nikako ne može usporediti s onom iz Drugog svjetskog rata, a ubojstva srpskih građana zbila su se nakon što je pobuViše od 250 istraživača

Međunarodni projekt Inicijativa znanstvenika okuplja više od 250 znanstvenika iz 27 država, povjesničara i stručnjaka iz društvenih i humanističkih znanosti, koji godinama istražuju najvažnije kontroverze nedavnih ratova na prostoru SFRJ. Više od 50 posto znanstvenika su iz zemalja nastalih raspadom SFRJ, a istraživači su podijeljeni u 11 grupa koje se bave najvažnijim temama. Prvi separat objavljen je u proljeće 2005. godine.

na stvorila drugačije uvjete. Tuđmanov režim je pokazao malo poštovanja prema srpskim osjećajima i paranoji, a pretjerana zastupljenost Srba u vojsci, policiji i partiji, stvorila je prezir i nepovjerenje Hrvata, što je Tuđmanov režim potaklo na masovna otpuštanja Srba.

Istraživači navode i da su u srpnju 1991. godine, bez obzira na potpisano primirje, obje strane htjele silom ostvariti svoje ciljeve, odlučnost ekstremista s obje strane potvrđuju ubojstvo hrvatskih redarstvenika u Borovu Selu u svibnju 1991. godine, odnosno ubojstvo osječkog šefa policije Josipa Reihl Kira. U separatu se obrađuju i ključni događaji rata. Za opsadu Vukovara (koja se vojno gledano ocjenjuje promašenom i suprotnoj vojnoj logici) navodi se da je postala simbol za Srbe koji su time htjeli pokazati svoju posvećenost srpskim ciljevima u Hrvatskoj, a za Hrvate Vukovar je postao simbol obrane neovisnosti i teritorijalnog integriteta.

Razaranja bez strateške važnosti

Opsada Vukovara iznimno je važna i jer je međunarodno javno mnijenje okrenula na hrvatsku stranu. Nikakve strateške važnosti nije imala ni opsada i bombardiranje Dubrovnika, a razaranje povijesne jezgre i smrt civila rezultirali su poniženjem Srba u svijetu i povećanom izolacijom Miloševićeva režima.

Domaću javnost vjerojatno će zanimati i nalazi istraživača o >Bljesku< i >Oluji<. Tako za >Bljesak< stoji da HV >čini se nije mnogo kršila međunarodno humanitarno pravo<. Za >Oluju< se, pak, navodi kako je potrebno da netko objasni Vladin neuspjeh da preduhitri i spriječi bezrazložnu pljačku i ubojstvo nekoliko stotina Srba. U konačnici zaključuje se da je Franjo Tuđman prihvatio prisutnost bitne srpske manjine, ali je preferirao etnički homogenu Hrvatsku i pasivno je prihvatio njihovu odluku da je napuste.

Tihomir PONOŠ